

Buletin Informativ 8-15 Iulie 2019

CUPRINS

FEMEILE PRIMAR DIN CADRUL CALM REDESCOPERĂ SATELE REPUBLICII MOLDOVA!.....	2
RODICA RUSU, PRIMARUL LOCALITĂȚII TELIȚA, ANENII NOI: „GUVERNUL TREBUIE SĂ AIBĂ O VIZIUNE DE DEZVOLTARE LOCALĂ”	4
VERA BUGA, PRIMAR DE CORNEȘTI, UNGHENI: „UNII ÎNCĂ NU AU CONȘTIENTIZAT CĂ CEEA CE SE FACE ESTE PENTRU CETĂȚENI, NU PENTRU PRIMĂRIE”	6
NICOLAE DANDIȘ: „AVEM CEL MAI MARE PROIECT DIN ISTORIA ORAȘULUI, ESTE BUGETUL ORAȘULUI PE 10 ANI INTEGRAL”	7
IOANA RĂCILĂ, PRIMAR DE BEȘTEMAC, LEOVA: „SCHIMBĂRILE SE PRODUC DACĂ AI DORINȚĂ ȘI CAPACITĂȚI!”	12
TAMARA JOSAN, PRIMAR DE ROȘCANI, STRĂȘENI: „ȘI CU BANI PUȚINI POȚI OBTINE REZULTATE!”	14
LARISA TOMȘA, PRIMARUL DE CNEAZEVCA, LEOVA: „CÂND AM DEVENIT MEMBRI AI CALM MI-AM DAT SEAMA CÂT DE BINE ESTE CÂND CINEVA PUNE UMĂRUL PENTRU A TE AJUTA”	16
CALM ȘI REPREZENTANȚI AI MINISTERELOR FINANȚELOR DIN ROMÂNIA ȘI REPUBLICA MOLDOVA IDENTIFICĂ SOLUȚII DE ORGANIZARE A AUDITULUI ÎN APL!.....	18
PROBLEME ACTUALE ALE APL ÎN VIZORUL CALM! EXPERIENȚE POZITIVE ALE APL ÎN INTERESUL COMUNITĂȚILOR!.....	19
MINISTRUL FINANȚELOR: PLANIFICĂM SĂ TRANSFERĂM MAI MULT DE UN MILIARD DE LEI PENTRU A ACOPERI NECESITĂȚILE DE CHELTUIELI ALE APL.....	20
LUCRĂRILE DE CONSTRUCȚIE A REȚELELOR INTERIOARE DE APEDUCT DIN COMUNA LEBEDENCO, RAIONUL CAHUL, AU FOST FINALIZATE. PESTE DOUĂ MII DE LOCUITORI DIN SATELE LEBEDENCO, HUTULU ȘI URSOAIA VOR AVEA ACCES LA APĂ POTABILĂ.....	22
SISTEMUL DE REVITALIZARE URBANĂ A ORAȘELOR DIN POLONIA, EXEMPLU PENTRU REPUBLICA MOLDOVA.....	24
USAID VA OFERI ÎN CONTINUARE ASISTENȚĂ TEHNICĂ ȚĂRII NOASTRE.....	25
MEMBRII COMITETULUI DE SUPRAVEGHERE CONSTITUIT ÎN CADRUL PROIECTULUI „ÎMBUNĂTĂȚIREA INFRASTRUCTURII DE APĂ ÎN MOLDOVA CENTRALĂ” S-AU ÎNTRUNIT ÎN PRIMA ȘEDINȚĂ.....	26

FEMEILE PRIMAR DIN CADRUL CALM REDESCOPERĂ SATELE REPUBLICII MOLDOVA!

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a organizat pentru femeile primar o vizită de studiu în Giurgiulești, Cahul. În cadrul evenimentului cu genericul „Consolidarea potențialului de conducere al femeilor din administrația publică locală. Modele de bune practici”, cele 35 de femei primar au avut posibilitatea să însușească bune practici implementate de colega lor Tatiana Gălățeanu, să facă schimb de experiențe, să se convingă că orice localitate care are venituri proprii, dar și un ales local cu viziuni, poate să se dezvolte și să ofere condițiile necesare de trai locuitorilor săi. Femeile primar au văzut o localitate cu o dezvoltare strategică, cu infrastructură economică, au vizitat primăria, grădinița, liceul și Casa de Cultură din localitate, în toate aceste instituții fiind create condiții optime de activitate. Deși școala nu este în gestiunea primăriei, APL susține financiar instituția, iar clasa de robotică, cea cu mașini de cusut, alte condiții create fac ca elevii din Giurgiulești să se întoarcă cu rezultate de la olimpiadele raionale, dar și cele naționale. Un alt popas făcut de femeile primar a fost în „Parcul generațiilor” – un centru cultural artistic și de distracții pentru locuitorii de toate vârstele din Giurgiulești și oaspeții localității.

Larisa Voloh, președintele Rețelei Femeilor Primar din cadrul CALM, primar de Palanca, Ștefan Vodă a fost de părere că inițiativa CALM „Descoperim împreună satele Moldovei” este una nespuse de utilă. „E frumos să învățăm una de la alta, să vedem ce avem mai bun, iar practicile bune să le implementăm în localitățile noastre. Faptul că suntem la sfârșit de mandat și înaintea unei noi campanii electorale nu trebuie să fie o piedică în a învăța și mai multe.” Larisa Voloh s-a arătat convinsă de faptul că foarte multe femei prezente în cadrul vizitei de studiu se vor regăsi în următorul mandat de ales local. „Mulțumesc CALM-ului pentru oportunitățile pe care le-am avut în acești ani de a ne cunoaște, de a face aceste vizite de studiu, de a crește din punct de

vedere profesional, pentru că trebuie să facem față lucrurilor, să nu dezamăgim cetățenii, dar nici partenerii străini cu care implementăm proiecte, iar aceste instruiți sunt de mare valoare pentru noi."

Rodica Rusu, primar al localității Telița, raionul Anenii Noi a afirmat că în Giurgiulești ne-am convins încă o dată că pentru o dezvoltare planificată e nevoie de o bază economică făcută în baza studierii pieței. „Doar contractând specialiști putem să determinăm oportunitățile pe care le are fiecare localitate. Noi nu avem aceste capacități la nivel local, dar sunt instituții de dezvoltare locală, experți care ne pot ajuta la elaborarea unor documente de strategie de dezvoltare pe termen scurt și mediu, iar aceste strategii vor sta la baza aplicațiilor pentru fondurile internaționale. Este strict necesar să avem o dezvoltare mult mai complexă în dezvoltarea localităților, iar la Giurgiulești am văzut că există un plan urbanistic, de strategie economică, au o zonă economică liberă care le asigură o dezvoltare sigură."

Ioana Răcilă, primarul comunei Beștemac, raionul Leova a menționat că schimbul de experiență între primari este întotdeauna binevenit. „Știind că colega noastră de la Giurgiulești are rezultate bune am venit pentru a prelua unele idei și pentru a le implementa în localitatea mea. Am avut ocazia în cadrul unor proiecte, dar și datorită CALM-ului să merg peste hotare, am vizitat și primării de la nordul și sudul Republicii Moldova și nu pot să spun că primării de la noi lucrează mai rău decât cei de peste hotare."

Gazda evenimentului, primarul de Giurgiulești Tatiana Gălățeanu le-a prezentat colegelor sale obiectivele strategice ale localității, menționând că există o colaborare bună între APL și agenții economici. „Portul, dar și cele două vămi cu Ucraina și România ne oferă posibilități de dezvoltare." Totodată, potrivit Tatianeii Gălățeanu, nu este suficient să avem fondurile necesare, trebuie să avem viziuni și să muncim pentru ca să ne simțim ca în Europa. De asemenea, potrivit primarului de Giurgiulești, rezultatele depind și de responsabilitatea și implicarea cetățeanului, dar și de cât de mult ține fiecare la baștina sa.

Femeile primar au întreprins o vizită la Portul Internațional Liber Giurgiulești și au avut ocazia să vadă locul unde Dunărea îmbrățișează Prutul.

Serviciul de Comunicare al CALM

RODICA RUSU, PRIMARUL LOCALITĂȚII TELIȚA, ANENII NOI: „GUVERNUL TREBUIE SĂ AIBĂ O VIZIUNE DE DEZVOLTARE LOCALĂ”

Care sunt soluțiile pentru ca toate satele noastre să arate ca Giurgiuleștiul -localitatea care a reușit să se dezvolte datorită veniturilor proprii și a viziunilor managerului acestei comunități? La această întrebare ne-a răspuns Rodica Rusu, primarul de Telița, Anenii Noi care, împreună cu alte membre ale Rețelei Femeilor Primar din cadrul CALM, a întreprins recent o vizită de studiu în această localitate de la sudul Republicii Moldova.

Ce v-a impresionat la Giurgiulești?

Rodica Rusu: Am văzut o localitate cu o dezvoltare strategică, este una dintre puținele din RM cu buget propriu, cu o infrastructură economică, ceea ce este foarte important. Ne-am convins încă o dată că pentru o dezvoltare planificată e nevoie să avem o bază economică, astfel încât să ne ambiționăm să gândim planuri strategice de dezvoltare economică a localităților. Da, este bine când avem mici granturi, când avem acces la fonduri de dezvoltare națională, dar este nevoie să dispunem și de o bază economică, iar la Giurgiulești aceasta există.

Cum creăm bazele economice în localitățile în care acestea lipsesc?

Rodica Rusu: Prin studiu de fezabilitate și prin analiza pieței. Doar contractând specialiști putem să determinăm oportunitățile pe care le are fiecare localitate, fie că este vorba de turism, meșteri populari, industrii creative etc. Fiecare localitate are perspectivă economică, ea însă trebuie neapărat identificată. La nivel local nu cred că avem aceste capacități, dar sunt instituții de dezvoltare locală, sunt experți care ne pot ajuta la elaborarea unor documente –strategii de dezvoltare pentru termen scurt și mediu. Aceste strategii ar putea fi luate ca bază la aplicarea pentru obținerea fondurilor internaționale. Este stric necesar să avem o viziune mult mai

complexă în dezvoltarea localităților, iar ceea ce am văzut la Giurgiulești este că satul dispune de un plan urbanistic de dezvoltare, de strategie economică, au o zonă economică liberă care le asigură o dezvoltare sigură. Dna primar și echipa ei sunt de toată lauda pentru că lucrează pe domeniul ecologie, al educației etc, am văzut că elevii din clasa viitorului gândesc progresiv, merg la competiții internaționale de robotică, deci localitățile rurale au și ele capacitate umană, iar copii deștepți și talentați sunt puși în valoare.

De ce întârziem atât de mult cu elaborarea și implementarea acestor strategii?

Rodica Rusu: Din lipsă de fonduri, de programe naționale care ne-ar ajuta. Localitățile noastre nu dispun încă de baza economică. Poate ar trebui să preluăm practica Țărilor Baltice, a Poloniei care a gândit o structură foarte bine pusă la punct, de sus în jos, privind atragerea fondurilor europene. Ei au pregătit acești specialiști la nivel național, i-au instruit cum să aplice la un program internațional. E necesar să învățăm engleza, să știm cum să completăm aceste formulare, iar instituțiile statului responsabile de proiecte să lucreze pentru sate. Nu este normal să merg la Institutul de Proiectare Urbanistică din Chișinău și să mi se ceară 400 mii de lei pentru elaborarea unei strategii. Întrebarea mea este de ce Guvernul ar avea nevoie de aceste instituții dacă acestea nu lucrează în susținerea localităților noastre, a autorităților locale care, de asemenea, sunt exponenții statului? Guvernul trebuie să aibă o viziune de dezvoltare locală foarte bine-gândită și cu acoperire financiară. Avem multe programe, dar ele nu au acoperire financiară. Noi avem viziuni, dorim să schimbăm lucrurile, dar avem nevoie de suport.

Avem capital uman în localitățile Republicii Moldova care ar putea implementa aceste strategii?

Rodica Rusu: Nici România nu are capital uman în fiecare localitate, dar sunt marile urbe unde acesta există și poate fi folosit și în beneficiul localităților mici. Nici nu este necesar ca fiecare localitate să aibă un strateg de dezvoltare, dar există aceste instituții ale statului care ar putea lucra pentru noi. Practica țărilor europene care au avut o asemenea abordare a arătat că rezultatele vin în doi-trei ani. Noi încă nu avem această pregătire, dar este de obligația Cancelariei de Stat a altor structuri ale statului să ne ajute la acest capitol. Poate nu este necesar să ne verifice fiecare mișcare, poate e nevoie de o abordare mult mai constructivă și mult mai strategică. Noi trebuie să preluăm experiențele valoroase și să schimbăm abordarea.

Vă mulțumim!

VERA BUGA, PRIMAR DE CORNEȘTI, UNGHENI: „UNII ÎNCĂ NU AU CONȘTIENTIZAT CĂ CEEA CE SE FACE ESTE PENTRU CETĂTENI, NU PENTRU PRIMĂRIE”

Vera Buga, primarul orașului Cornești, Ungheni afirmă că în cei patru ani de mandat a reușit să aducă în localitate mai multe proiecte în valoare de 10 de milioane de lei. Care sunt satisfacțiile, dar și regretele unui ales local aflăm din interviul pentru calm.md.

Pe durata acestui mandat ați început implementarea unui proiect grandios – cel privind construcția rețelei de apeduct și canalizare..

Vera Buga: De 20 de ani acest proiect tehnic stătea pe rafturile primăriei și nimeni nu reușiseră să găsească resursele necesare. Pe durata celor 4 ani de mandat am reușit implementarea a 17 milioane de lei. Pe lângă aceasta, am avut un proiect susținut de IFAD, în valoare de 1,5 milioane, bani care ne-au permis ca și cazangeria grădiniței să funcționeze pe bază de peleți. De asemenea, datorită suportului polonezilor am construit stadionul din centrul localității. Am lucrat și cu fondul de granturi mici, iar recent am construit parcul „Aleea tineretului”, suma investită fiind de circa 200 mii de lei.

Vine tineretul să-și petreacă timpul pe această alee?

Vera Buga: Vine, dar, din păcate, avem și din cei care strică ceea ce s-a construit. A doua zi după ce am instalat pilonii am găsit unul distrus. Am impresia că unii încă nu au conștientizat faptul că ceea ce se face este pentru cetățeni, nu pentru primărie sau altcineva.

Unde se învață că ceea ce se construiește trebuie păstrat? Acasă sau la școală?

Vera Buga: Dacă nu sunt cei șapte ani de acasă, școala nu reușește să facă mari schimbări.

Care sunt satisfacțiile unui primar?

Vera Buga: Mulțumirea oamenilor. Totuși, implementând proiectul pentru asigurarea cu apă și canalizare am observat că sunt mai multe reproșuri decât recunoștință. Înțeleg că toate drumurile au de suferit de pe urma acestui proiect. Am tras nădejde la „Drumuri Bune II”, dar am înțeles că s-a amânat implementarea acestui program. Al patrulea an primim bani în bugetul local din Fondul Rutier. Avem 3 mii de locuitori și primim circa 300 de mii de lei, câte o mie de lei pentru fiecare cetățean. Această sumă nu ne ajută foarte mult deoarece drumurile locale sunt în stare deplorabilă.

Ce vă motivează să candidați pentru următorul mandat?

Vera Buga: Îmi doresc să finalizez implementarea proiectului privind asigurarea orașului Cornești cu apeduct și canalizare.

Vă mulțumim!

NICOLAE DANDIȘ: „AVEM CEL MAI MARE PROIECT DIN ISTORIA ORAȘULUI, ESTE BUGETUL ORAȘULUI PE 10 ANI INTEGRAL”

Un interviu pentru postul de radio Europa Liberă cu primarul orașului Cahul.

Nicolae Dandiș: „Ca popor suntem plângăcioși și plângem că-i greu, dar uneori trebuie să înțelegem lucrurile prin comparație și să nu uităm că Dumnezeu nu-ți dă mai mult decât poți să duci. Eu cred că acest mandat încredințat de cahuleni a fost, pe de o parte, o oportunitate pentru mine și cei care au lucrat acești patru ani și să încercăm să le schimbăm la oameni, în primul rând, atitudinea, să-i facem mai implicați, să-și iubească mai mult localitatea și să creadă că atunci când există dorință și lucrurile mai dificile se pot realiza.”

Europa Liberă: Eu îmi amintesc începuturile. Nu au fost deloc ușoare, pentru că, în primul rând, e foarte pestrîță componența Consiliului municipal Cahul, consilierii veneau de la diferite partide, nu ați reușit să faceți majorități și lucrul acesta a lăsat o amprentă asupra activității.

Nicolae Dandiș: „Da, relația poate nu e chiar așa cum mi-aș fi dorit-o între consilieri și primar, a fost un aspect, dar am încercat să nu-mi concentrez atenția, energia și capacitățile pe această relație, ci pe lucrurile pe care cu adevărat am vrut să le realizez în oraș, pe planuri, pe obiective, pe proiecte, însă problema pe care ați menționat-o s-a răsfrânt asupra operativității, adică ceea ce s-ar fi putut face mult mai rapid, chiar dacă s-a făcut, s-a făcut mult mai întârziat sau mai greu, ar fi putut să fie altfel, mai bine...”**Europa Liberă: Politizarea asta excesivă poate fi lăsată la o parte sau se exagerează și fiecare rămâne pe pozițiile lui?**

Nicolae Dandiș: „Politicul își are locul și rolul lui mereu. Vorbim despre oamenii care reprezintă la un moment dat acest sistem politic, sunt persoane care întâmplător ajung într-o funcție electivă, sunt persoane care își doresc cu orice preț o anumită funcție, dar neștiind și neavând un obiectiv ce să facă acolo, sunt oameni care urmăresc evident interesele personale sau statutul, sau alte beneficii materiale.

Este un *puzzle* mai complicat, tot timpul am spus că ce e în inima omului numai Dumnezeu știe – una poate să declare la televizor sau în fața cetățenilor, că-l doare inima de comunitate și de cetățeni, de fapt, acțiunile de zi cu zi, atitudinea, inclusiv în situațiile mai bune sau mai proaste, poți să-l vezi pe om în acțiune cum se manifestă și, de fapt, să intuiești care este motivația lui sinceră. Pentru mine, acești patru ani au trecut repede, pentru că atâtea am pe agendă câte vreau să le fac și multe din ele n-am reușit, și agenda este încărcată, dar poate și mai ambițioasă decât realistă pentru a face în patru ani.”

Europa Liberă: Concret ce ați făcut pentru ca să se rețină pentru cahuleni?

Nicolae Dandiș: „Am îmbunătățit comunicarea. Sunt chiar curios, pentru mine e ca pentru un student care trebuie să treacă un examen și această evaluare din partea cetățenilor va vorbi despre cum au perceput ei munca mea. Deci, activitatea unui primar nu se rezumă la câți kilometri de drum a reparat sau alte proiecte de infrastructură ș.a.m.d., sunt niște indicatori, însă s-ar putea să faci multe din acestea și să uiți, de fapt, de latura umană și oamenii să nu aibă o relație bună cu tine. Au fost foarte multe acțiuni și pe partea economică, mă refer la relația cu sectorul privat, inclusiv susținerea celor care vor să lanseze afaceri.

Am promovat acest regulament și îi scutim pe tinerii care lansează o afacere primii trei ani de toate taxele locale, nu știu dacă mai există așa ceva în vreo localitate din țară. În această perioadă sigur că în parteneriat cu mai multe instituții și persoane s-a reușit a construi o fabrică, sunt 600 de locuri de muncă create, cel puțin în ultimul an. S-a lucrat mult pe stabilirea parteneriatelor transfrontaliere între cei care au activitate economică, acest comerț transfrontalier, deci activitatea mea s-a concentrat nu doar pe urbea noastră, adică pe municipiul Cahul. Efectele unor proiecte sau acțiuni depășesc raza municipiului și localitățile din vecinătate, direct sau indirect, beneficiază de anumite lucruri; pe partea culturală de asemenea am avut foarte multe obiective și proiecte și mai am încă multe pe care n-am reușit să le realizez.

Numai în acest an avem cinci festivaluri internaționale, trei dintre care le-am inițiat pe durata mandatului meu. Acest lucru a dat nu numai o imagine, dar a pus în valoare și colectivele, instituțiile culturale pe care le avem; am avut o colaborare foarte bună cu societatea civilă atât

pe proiectele care a fost posibil de realizat în comun, în parteneriat, cât și pe acțiuni civice de organizare în comunitate, pentru că deseori oamenii când vorbesc despre proiecte vorbesc despre buget, dar, în primul rând, este vorba despre obiective, rezultate, oamenii care sunt implicați și sunt lucruri care s-au făcut aproape fără resurse financiare, doar cu entuziasm, dorință și cred că vom putea continua, pentru că sunt lucruri pe care majoritatea le apreciază.”

Europa Liberă: Lipsa banilor mereu a fost o problemă, mai ales în administrația publică locală, bugete austere. Eu vreau să vă întreb pe Dvs. dacă contează mult onestitatea funcționarilor locali și dacă la modul serios se poate vorbi că și fără delapidări de fonduri lucrurile pot să meargă pe o cale bună.

Nicolae Dandiș: „Nu este cea mai mare problemă lipsa banilor nici pentru Cahul și nici pentru țară. Bani tot timpul n-au să ajungă, pentru ca să vină banii trebuie multe alte acțiuni care să preceadă acest lucru. Cel mai important într-adevăr este vorba despre calitatea, integritatea, competența oamenilor și, cum ați spus, onestitatea. Eu am spus mai mult: când este teamă de Dumnezeu, nu contează alte aspecte, pentru că din astea reiese tot. Întrucât toată lumea vorbește despre faptul că nu avem bani pentru una, pentru alta, eu aș spune că astăzi nu am suficienți oameni cu care să lucrez pe anumite proiecte ca să găsim bani, pentru că dacă există o echipă motivată, corectă și focusată pe rezultat și-și dorește din toată inima lucrul acesta, se găsesc și bani, e o chestiune de timp.

Îți trebuie oameni, resurse umane, specialiști în juridică, care, sigur, nu-i tot timpul ușor să-i găsești în administrație...

Plus că cel puțin pentru Cahul există încă multe rezerve interne, sunt alții care nu se încasează, o problemă ține de patrimoniu în ansamblu. Cahul la capitolul acesta încă mai are mari rezerve de a-și inventaria, lua la evidență, contabiliza, inclusiv partea de patrimoniu reprezentată de bunuri imobile, ceea ce nu permite ca să încasăm anumite taxe. Adică sunt bunuri care nu sunt înregistrare, sunt bunuri care sunt folosite și nu sunt achitate, sunt contracte de zece ani în urmă care sunt într-un fel valabile, dar nu sunt actualizate mai multe prețuri, fie că e vorba despre rogațiuni, arendă sau alte momente, deci ele sunt la valoarea de acum 10 ani, sunt lucruri care trebuie verificate foarte minuțios, deci îți trebuie oameni, resurse umane, specialiști în juridică, îți trebuie alți specialiști care, sigur, nu-i tot timpul ușor să-i găsești în administrație.”

Europa Liberă: Dvs. sunteți norocos că ați venit din sectorul asociativ și v-a fost mult mai ușor să știți ce înseamnă să scrii, să prezinți un proiect, să fie acceptat de finanțatori.

Nicolae Dandiș: „Evident, venind și din sectorul asociativ, dar mai mult din mediul academic, pentru că eu am pregătirea pe domeniul administrației publice, pe domeniul științe politice, istorie, plus că am fost mereu cu ochii pe ce se întâmplă în țară, pe ce se întâmplă în localitate, nu am venit la ceva care nu avem idee sau nu știam care vor fi tipurile de provocări de care o să mă lovesc. În primul rând, abordarea. Când ai un obiectiv, un proiect și consideri că el este prioritar și știi că realizarea lui este așteptată de cetățeni, nu de un grup restrâns, dar vei avea un *feedback*, oamenii se vor bucura și vor spune că, uite, de mult am avut nevoie de lucrul acesta și, în sfârșit, s-a realizat. Deci, dacă ești ghidat de această dorință de a face ceva care oamenii cu adevărat să aprecieze, nu doar pentru bifă, atunci oamenii vor simți efortul tău și sigur toată energia și dorința, activitatea va fi concentrată pentru a obține acest rezultat.”

Europa Liberă: Dar ce buget aveți pentru acest an?

Nicolae Dandiș: „Bugetul municipiului Cahul pentru anul 2019 este de 100 de milioane de lei la o populație de circa 40 de mii de cetățeni. Din acest buget, evident majoritatea merge pentru întreținerea instituțiilor, salarizare, deci efectiv pentru investiții sau proiecte de dezvoltare rămân până la 20%, dacă luăm așa, per total, cu care am putea să facem proiecte sau acțiuni în afară de întreținerea curentă, că e vorba de reparație la o instituție sau alta, că e vorba despre ceva pentru infrastructura drumurilor sau alte proiecte.”

Europa Liberă: Vă mai doriți un mandat de primar?

Nicolae Dandiș: „Trebuie să continuăm ceea ce am început și asta, bineînțeles, va depinde foarte mult de ceea ce vor dori cahulenii și dacă vor aprecia sau vor considera că ceea ce am făcut în acești patru ani a fost bun pentru comunitate și merită să obțin din nou încrederea lor. Și, da, îmi doresc, pentru că am foarte multe lucruri pe agendă la care țin foarte mult și nu am reușit să le finalizez, de aceea sigur că mi-aș dori să mă bucur de finalizarea proiectelor acestea și sigur pentru aceasta e nevoie încă de timp.”

Europa Liberă: Dar care ar fi aceste proiecte?

Nicolae Dandiș: „Proiecte de infrastructură. Mă refer la proiecte de amenajare mare în Parcul central, acum atenția mea este concentrată pe acest proiect, avem un proiect foarte mare, cel mai mare proiect din istoria orașului și cred că a țării, dacă raportez ca buget pentru o singură localitate – proiectul de apă și canalizare cu suportul Guvernului Germaniei și al Uniunii Europene. Este vorba de peste 35 de milioane de euro doar pentru municipiul Cahul. Deci, acest buget, ca să înțelegeți, este bugetul orașului pe 10 ani integral, evident, foarte mare și implementarea lui va dura în jur de trei ani. De asemenea, Cahulul este selectat de Uniunea Europeană ca un proiect pilot, ca microregiune de dezvoltare din partea Uniunii Europene și în care lucrăm la proiectele prioritare pentru a dezvolta Cahulul ca pol de creștere pentru regiune; suntem acum pe ultima sută de metri, sper să decurgă lucrurile ca și anul viitor să începem propriu-zis implementarea lucrurilor concrete ce țin de infrastructură și de dezvoltare și de tineret, și de sectorul privat.”

Europa Liberă: Cum ați reușit să vă mențineți calitatea aceasta de primar independent? E greu, e ușor? Ați fost ademenit să treceți într-o tabără politică, totuși relația pe care a avut-o primarul de Cahul cu administrația centrală a fost una mai degrabă neutră.

Nicolae Dandiș: „Nu a fost pentru mine o problemă. Poziția mea a fost foarte clară. Nu îmi doresc să mă asociez unui partid politic, cel puțin la această etapă, nu era nevoie de a mă asocia pentru a-mi realiza proiectele. Evident, posibil că sugerează lumea că „dacă ai fi fost cu nu știu care partid, s-ar fi putut mare lucru” ș.a.m.d. Eu am zis că nu alerg într-un partid care este astăzi sau care va fi mâine la guvernare pentru a obține fonduri. De fapt, eu consider că partidele trebuie să alerge pentru a susține oamenii care au viziune, oamenii care au proiecte și după aceea în momentul în care este nevoie de o anumită susținere să poți să-ți justifici poziția de ce susții pe unul sau pe altul, pentru că nu este nevoie neapărat să ai un carnet de membru sau să te afișezi cu un partid ca să poți ajuta acel partid.”

Avem foarte mulți membri de partid, care nu aduc voturi nici măcar din familia lor, deci ai putea să nu fii asociat unui partid și dacă cu adevărat acel partid sau lider merită susținerea sau sunt situații când nu ai unul mai bun, chiar dacă cu anumite rezerve și ai putea să spui că, uite, cred că acesta merită să fie ales în funcție și nu neapărat trebuie să apari alături de acel partid. Deci,

fiecare cetățean poate să-și expună poziția lui, doar că atunci când justifici sau iei o poziție în favoarea unui partid e important să nu se bazeze conjunctural și pe anumite interese și pe faptul că mâine sau poimâine să nu-ți fie rușine de poziția pe care ai avut-o, să poți cu fruntea sus să spui că asta a fost cea mai bună, corectă. Și iar pentru un primar, pentru că are o funcție reprezentativă, în comunitate sunt oameni cu diferite viziuni politice, cu atât mai mult este nevoie să aibă o abordare înțeleaptă și să justifice foarte bine de ce optează pentru o variantă sau alta, pentru că în felul acesta ori riscă să se marginalizeze, dacă spunem așa, pe un eșichier politic la nivel local sau să fie privit că ar avea interese mai înguste decât pentru localitatea pe care o reprezintă toți cetățenii.”

Europa Liberă: Acest parteneriat care s-a creat între Blocul ACUM și PSRM îngrijorează cetățenii, se va răsfrânge în vreun fel asupra alegerilor locale din 20 octombrie?

Nicolae Dandiș: „Ca orice schimbare de putere generează și la nivel local, sigur, și așteptări, și îngrijorări, și atâta timp cât pe anumite teme sau subiecte încă poate nu au fost luate niște decizii sau nu s-au expus și lumea se întreabă: „Cum vor proceda dacă va fi așa?” Deci, părerea mea este că e prematur să dăm o etichetare acestei majorități create. Evident, îngrijorările sunt logice, având în vedere prevederile statutare ale acestor formațiuni, mai ales pe dimensiunea geopolitică și pe alte aspecte, dar cred că va trebui foarte mare prudență, să cântărească care sunt proiectele care într-adevăr sunt prioritare pentru țară. Este important subiectul pe securitate, menținerea vectorului european, este vorba despre integritatea țării, deci persoane integre în funcții-cheie care asigură ordinea, securitatea acestui stat, să fie patrioți, să slujească această țară și nu altele. Deci, aici sunt întrebările care oamenii să știe că sunt în mâini ale unor oameni care își iubesc țara și nu vor permite din stânga sau din dreapta, cum va bate vântul sau alte interese să fie dictată și soarta sau vectorul de dezvoltare a țării.”

Sursa: moldova.europalibera.org

IOANA RĂCILĂ, PRIMAR DE BEȘTEMAC, LEOVA: „SCHIMBĂRILE SE PRODUC DACĂ AI DORINȚĂ ȘI CAPACITĂȚI!”

Ioana Răcilă, este primar în comuna Beștemac, Leova la al treilea mandat. A reușit să convingă consătenii că este importantă contribuția lor la implementarea proiectelor. Consideră că bunele practici le putem prelua mai curând de acasă, decât de peste hotare.

Ați lăsat pentru o zi preocupările pe care le aveți la primărie și ați mers într-o vizită de studiu la Giurgiulești...

Ioana Răcilă: Cred că este important schimbul de experiență pe care trebuie să-l facem între noi primarii. Am mers cu scopul de a prelua unele idei frumoase și de a le implementa în localitatea mea.

Unii cred că trebuie să preluăm aceste practici din țările dezvoltate, că de acasă nu prea am avea ce să învățăm...

Ioana Răcilă: În cadrul unor proiecte, dar și împreună cu CALM-ul am avut ocazia să merg peste hotare. Totodată, am avut ocazia să vizitez și primării din alte raioane ale Republicii Moldova și nu pot să zic că primarii de la noi lucrează mai rău decât cei de peste hotare. Acolo sunt alte realități decât cele de la noi.

Unii oameni susțin că lucrurile nu se schimbă în RM și din acest motiv pleacă. Totuși, în cadrul multor comunități locale se observă aceste schimbări.

Ioana Răcilă: Nu cred că lucrurile nu se schimbă. Am fost la Giurgiulești acum șapte ani și realitățile erau altele decât cele de astăzi. Aspectul satului s-a schimbat, sunt vizibile realizările. În multe alte sate sunt schimbări, sigur că depinde foarte mult și de stăpânul care este în comunitate, dacă este dorința de a face aceste schimbări, dacă sunt cunoștințele necesare pentru a scrie proiecte

și a atrage investiții. Cu bugetele noastre de la sate într-adevăr este greu să realizezi ceva. Eu, de exemplu, am format cândva o asociație obștească și cu ajutorul acesteia, dar și a populației din sat am reușit să aducem investiții mari în localitate. Am reușit să aprovizionăm satul cu apă, fiind vorba de o investiție de peste 2 milioane de lei acordată de Banca Mondială, am iluminat satul, am reparat gimnaziul cu ajutorul Fondului de Investiții etc. Dacă ai dorință, capacități și reușești să atragi investiții schimbările se produc, iar oamenii le observă.

În cadrul acestor proiecte este nevoie și de contribuția cetățenilor. Zilele trecute am văzut un reportaj realizat într-un sat unde oamenii refuzau să participe la realizarea proiectului...

Ioana Răcilă: Era vorba despre aprovizionarea cu apă și m-am mirat deoarece în satul nostru oamenii nu au fost împotriva. Proiectul nostru de 2 milioane 843 de mii de lei presupunea contribuția cetățenilor din localitate. La populația de peste o mie de locuitori contribuția comunității constituia peste 400 mii de lei. Primăria a venit cu peste o sută mii de lei, în rest au contribuit oamenii, cu 1400 de lei de la fiecare gospodărie.

Probabil, primarul ar trebui înainte de implementarea fiecărui proiect să explice oamenilor ce scop se urmărește..

Ioana Răcilă: Orice finanțator cere și contribuția cetățenilor. În cazul colaborării noastre cu FISM, de asemenea, a fost nevoie de contribuția satului. Vreau să vă spun că am explicat oamenilor de ce este nevoie de acea investiție și au participat cu sume de bani și oamenii în vârstă, care nici nu aveau copii la școală.

De ce este nevoie de această contribuție a cetățenilor, pentru că finanțatorii mari ar putea să acopere și această sumă?

Ioana Răcilă: Dacă pune și omul umărul înțelege mai bine prețul lucrului care s-a făcut și atunci proiectul implementat are o durabilitate mai mare, nu se distruge, nu este lăsat în voia sorții deoarece el contribuie cu bănuțul lui care este din munca lui. De asemenea, este o mândrie pentru el că a contribuit, dar și o responsabilitate.

Nu există o facultate unde se învață meseria de primar. Ce calități trebuie să aibă un om ca să poată deveni un bun primar?

Ioana Răcilă: Trebuie să poată avea o comunicare bună cu cetățenii, să-i poată înțelege, să-i asculte și să încerce să-i ajute, să găsească soluții la problemele cu care aceștia se confruntă. Într-un sat mic, unde marea majoritate a tineretului a plecat și au rămas doar cei bătrâni, sunt foarte multe probleme și trebuie să găsești soluții pentru toți.

Urmează al patrulea mandat de primar?

Ioana Răcilă: Cu siguranță. Mă pregătesc, am câteva proiecte începute în sat, la noi nu s-au făcut măsurările masive, oamenii sunt în vârstă și vor să transmită casa, lotul de pe lângă casă copiilor, nepoților lor dar nu au documentația necesară. Am început măsurările masive, gazificarea satului, mai avem de reparat drumuri și mi-am luat angajamentul să candidez pentru al patrulea mandat în speranța că voi mai face lucruri bune împreună cu comunitatea și pentru comunitate.

Vă mulțumim!

TAMARA JOSAN, PRIMAR DE ROȘCANI, STRĂȘENI: „ȘI CU BANI PUȚINI POTI OBTINE REZULTATE!”

Tamara Josan este primar la primul mandat în satul Roșcani, raionul Strășeni. Consideră că și cu puține resurse poți realiza lucruri frumoase pentru comunitate, iar dacă cetățenii se implică rezultatele sunt mult mai vizibile și apreciate.

Ce v-a motivat să candidați pentru funcția de ales local?

Tamara Josan: Dorința de a contribui la dezvoltarea locală și la promovarea imaginii satului. Mi-am propus să creez condiții pentru ca oamenii să nu dorească să părăsească satul.

E posibil să reușești în patru ani să produci asemenea schimbări?

Tamara Josan: Am reușit multe în acest mandat. Am construit apeductul, am iluminat 7 din cei 11 de km de drum, am reparat drumuri, iar acum suntem la etapa când punctul medical din localitate va avea un sediu mai spațios și mai bun.

Unii colegi de-ai DVS susțin că e greu să faci multe schimbări cu puține resurse financiare...

Tamara Josan: Într-adevăr, e foarte greu să realizezi niște obiective majore, dar poți și cu bani puțini să ai rezultate. Totodată, Guvernul m-a susținut cu 1, 3 milioane de lei pentru a repara Casa de Cultură. Fără acești bani din bugetul de stat nu aș fi putut realiza acest obiectiv.

Oamenii observă aceste schimbări?

Tamara Josan: Oamenii văd aceste schimbări, mai ales că împreună cu ei am realizat unele proiecte, dar au așteptări mult mai mari. Sunt mulțumită că las urme frumoase în urma mea. Avem succes la capitolul salubritate, am amenajat un teren de joacă pentru copii și un teren de odihnă pentru toată lumea din sat, rezultate sunt mai multe.

Înainte de a deveni primar ați fost director de școală, în ce domeniu v-ați dori să activați în următoarea perioadă?

Tamara Josan: Vreau să mă dedic copiilor și nepoților mei, deoarece familia este ceea ce avem mai scump. Sper să vină în fruntea satului, atât la școală, dar și la primărie fete tinere din sat, pe care să le susțin și care să aibă rezultate.

Vorbiți doar de fete, să înțelegem că bărbații nu sunt la fel de buni?

Tamara Josanu: Băieți tineri nu prea avem în localitate, iar bărbații care au candidat până acum nu au fost aleși de către cetățeni.

Vă mulțumim!

LARISA TOMȘA, PRIMARUL DE CNEAZEVCA, LEOVA: „CÂND AM DEVENIT MEMBRI AI CALM MI-AM DAT SEAMA CÂT DE BINE ESTE CÂND CINEVA PUNE UMĂRUL PENTRU A TE AJUTA”

Larisa Tomșa este primar la al doilea mandat în comuna Cneazevca, raionul Leova. Consideră că a reușit să scoată localitatea din anonimat, dar și să îmbunătățească condițiile de trai pentru consăteni. Care sunt reușitele, dar și aspirațiile primarului Larisa Tomșa aflăm din interviul pentru calm.md.

Ce părere aveți despre CALM?

Larisa Tomșa: Le sunt foarte recunoscătoare. În 2013, atunci când Cneazevca a devenit membră a acestei organizații, mi-am dat seama cât de bine este când cineva nu te lovește în spate, dar pune umărul pentru a te ajuta, să obții răspunsuri la întrebările care te frământă, ești invitat să participi în cadrul vizitelor de studiu rezultative, ești încurajat că vei reuși.

Cea mai recentă vizită de studiu ați avut-o la Giurgiulești...

Larisa Tomșa: Se simte că este gospodar în localitate, că este respectat alesul local, dar și că primarul iubește cetățenii. Tatiana Gălățeanu va rămâne pentru totdeauna primarul acestei localități, deoarece cele mai multe rezultate înregistrate aici sunt meritul doamnei.

Sunteți la finele celui de-al doilea mandat...

Larisa Tomșa: Sper să rămână în memoria oamenilor un mandat cu reușite, așa cum a fost și primul. Vreau să ne mândrim cu satul nostru, cu cetățenii și, de ce nu, cu primarul.

Care sunt cele mai importante realizări ale DVS în aceste două mandate?

Larisa Tomşa: Cred că am reușit să scot Cneazevca din anonim, mulți nu știau că există un asemenea sat. Pot să afirm că astăzi avem străzi curate, amenajate, în curțile blocurilor de locuit sunt bănci, locuri de joacă pentru copii. Gunoiștile neautorizate au dispărut, cetățenii au învățat să colecteze gunoiul și să-l ducă acolo unde îi este locul. Un rezultat de care sunt mândră este proiectul de construcție a canalizării și apeductului, ceea ce nu fiecare localitate are, fiecare gospodărie a fost deja conectată. Consider că dacă sunt condiții va fi și sănătate.

Care ar fi principala problemă în Cneazevca?

Larisa Tomşa: Gazificarea este un obiectiv ce a fost pus în sarcina primărilor. Nu cred că este o abordare corectă, aceasta trebuie să fie o preocupare a statului. Primarul nu poate fi și constructor, și arhitect, și manager. Conectarea la gaz trebuie asigurată de stat deoarece este un proiect costisitor, iar primăriile nu au asemenea venituri și pentru cetățeni contribuția este usturătoare.

Vă mai doriți un mandat de primar?

Larisa Tomşa: Nu pot să răspund la această întrebare deoarece încă nu am abordat acest subiect în familie. Din păcate, primarul este hamalul satului și nu reușește să fie soră, fiică sau soție, iar eu îmi doresc ca cei dragi să se bucure de prezența mea în viața lor.

Vă mulțumim!

CALM ȘI REPREZENTANȚII AI MINISTERELOR FINANTELOR DIN ROMÂNIA ȘI REPUBLICA MOLDOVA IDENTIFICĂ SOLUȚII DE ORGANIZARE A AUDITULUI ÎN APL!

Reprezentanții ai Ministerului Finanțelor Publice din România și ai Ministerului Finanțelor din Republica Moldova au avut consultări cu experți ai Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) privind identificarea celor mai optime formule de organizare a auditului intern în administrația publică locală (APL).

În Republica Moldova este stabilită prin Lege obligativitatea efectuării auditului intern în toate instituțiile statului. Totuși, din lipsa resurselor și a specialiștilor, la nivel local acest serviciu este instituit în foarte puține APL, printre acestea fiind Bălți și Chișinău.

Directorul executiv al CALM Viorel Furdui a afirmat că exemplul României, unde auditul intern este făcut în cadrul APL prin cooperare, prin intermediul asociațiilor reprezentative ale autorităților locale, este unul de succes și ar putea fi implementat în Republica Moldova.

CALM și-a manifestat disponibilitatea de a dezvolta în cadrul Centrului de Expertiză, Asistență și Instruire un serviciu de audit ce ar putea fi prestat APL-urilor.

Reprezentanții ministerului Finanțelor de la Chișinău au anunțat că vor elabora cadrul legal ce ar permite APL-urilor din Republica Moldova să efectueze auditul public prin cooperare.

Directorul Unității Centrale de Armonizare pentru Auditul Public Intern Mioara Diaconescu a afirmat după eliminarea barierelor legislative ar urma să fie creat un centru de pilotare care să ofere asemenea servicii pentru APL, astfel autoritățile locale vor avea posibilitatea să se convingă că sistemul este efectiv și mai puțin costisitor.

Menționăm că legea Finanțelor Publice din România stabilește că instituțiile publice locale, precum și cele care nu dispun de resurse financiare suficiente pentru asigurarea integrală a cheltuielilor de funcționare cooperează pentru organizarea și exercitarea unor activități, în scopul

realizării unor atribuții stabilite prin lege, cu precădere în domenii ce privesc activități de control, audit, inspecție, pe principii de eficiență, eficacitate și economicitate.

Directorul executiv al CALM a fost de părere că este nevoie de creat o bază legislativă ce ar permite să poată fi prestate prin cooperare și serviciile de contabilitate.

Părțile și-au manifestat disponibilitatea de a continua cooperarea în vederea identificării soluțiilor optime de organizare a auditului intern prin cooperare.

Auditul intern permite reducerea greșelilor în activitatea APL, creșterea eficienței activității administrative și utilizării resurselor financiar-contabile patrimoniale, precum și să ferească APL și angajații săi de sancțiuni și penalizări din partea organelor de control ale statului.

Serviciul de Comunicare al CALM

PROBLEME ACTUALE ALE APL ÎN VIZORUL CALM! EXPERIENȚE POZITIVE ALE APL ÎN INTERESUL COMUNITĂȚILOR!

În cadrul emisiunii „La Înălțime cu CALM” ce a fost transmisă sâmbătă, 13 iulie, de la ora 10.00, la postul de radio Eco FM și duminică, 14 iulie, de la ora 14.10, la postul de radio Jurnal FM am încercat să aflăm de la deputatul Lilian Carp de ce este nevoie de identificarea unor soluții legislative ce ar exclude factorul politic la stabilirea datei alegerilor locale.

Despre situația precară în domeniul salarizării și necesitatea identificării unor măsuri urgente ce ar exclude toate riscurile am vorbit cu expertul CALM Viorel Girbu.

Cum au decurs alegerile locale repetate în Istanbul, Turcia a urmărit Violeta Crudu, primar de Cruzești, municipiul Chișinău, iar cu Valentina Casian, vicepreședinte al CALM, primarul municipiului Chișinău am dezbătut subiectele abordate în cadrul ședinței Comitetului de Monitorizare a Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei.

La final, vă prezentăm un reportaj realizat la Colibași, Cahul, acolo unde ne-am convins că prin unirea eforturilor se pot realiza lucruri importante, dar și că primarul poate fi un exemplu pentru oamenii din comunitate, dovadă fiind că unii colibășeni, fiind inspirați de rezultatele alesului lor local Ion Dolganiuc, au ales să devină pompieri voluntari. Vă mulțumim pentru că alegeți să fiți „La Înălțime cu CALM”!

Emisiunea poate fi accesată la următorul link:

<http://calm.md/libview.php?l=ro&idc=66&id=5393&t=/SERVICIUL-PRESA/Comunicate/PROBLEME-ACTUALE-ALE-APL-IN-VIZORUL-CALM-EXPERIENE-POZITIVE-ALE-APL-IN-INTERESUL-COMUNITAILOR>

MINISTRUL FINANTELOR: PLANIFICĂM SĂ TRANSFERĂM MAI MULT DE UN MILIARD DE LEI PENTRU A ACOPERI NECESITĂȚILE DE CHELTUIELI ALE APL

Ministrul Finanțelor Natalia Gavrilița a declarat în cadrul unei conferințe de presă că legea salarizării a fost adoptată după ce autoritățile publice locale au făcut planificarea bugetelor. „În consecință, dacă ne uităm la executarea bugetului pentru prima jumătate de an, vedem că cheltuielile pentru Legea salarizării vor depăși cu peste un miliard de lei suma care a fost planificată în buget.” Ministrul Finanțelor a afirmat că deja există un deficit crescând cu 2 miliarde

200 milioane de lei mai mare decât cel planificat. Totuși, deblocarea relațiilor cu FMI și Uniunea Europeană va permite finanțarea deficitului bugetar și astfel nu vor exista restanțe la plata salariilor și a pensiilor. „Încă lucrăm la stabilirea datelor precise pentru rectificarea bugetului de stat, dar planificăm să transferăm mai mult de un miliard de lei pentru a acoperi necesitățile de cheltuieli ale APL", a declarat oficialul.

În context, Natalia Gavrilița a menționat că bugetul planificat al autorităților locale le permite să acopere cheltuielile pentru salarizare doar până în luna noiembrie. „În unele cazuri această situație este chiar mai gravă și deja în august-septembrie unele autorități locale ar putea să nu aibă resurse. Noi vom transfera aceste resurse de la bugetul de stat și vom crea condiții pentru ca cheltuielile de salarizare să fie asigurate", a precizat ministrul Finanțelor.

Declarațiile ministrului Finanțelor au fost făcute după ce recent, CALM a expediat o adresare prim-ministrului Maia Sandu și ministrului Finanțelor Natalia Gavrilița în care descria situația actuală precară în domeniul salarizării și a solicitat identificarea unor măsuri urgente în vederea excluderii riscului de a înregistra restanțe la salarizarea angajaților din domeniul APL. În Adresare era menționat faptul că în rezultatul adoptării legii nr.270/2018 privind salarizarea, tot mai multe APL indică asupra deficitului de resurse pentru a acoperi costurile implementării acestei legi, precum și apropierea eminente a momentului de imposibilitate de a achita salarii în astfel de domenii precum învățământ preșcolar, cultură și administrație. De asemenea, s-a creat o situație când sunt afectate toate planurile și programele de dezvoltarea locală, deoarece APL sunt obligate să utilizeze majoritatea banilor din resursele proprii destinate dezvoltării localităților, în scopul achitării creșterii salariale și în detrimentul angajamentelor și oportunităților de dezvoltare a localităților.

Serviciul de Comunicare al CALM

LUCRĂRILE DE CONSTRUCȚIE A REȚELOR INTERIOARE DE APEDUCT DIN COMUNA LEBEDENCO, RAIONUL CAHUL, AU FOST FINALIZATE. PESTE DOUĂ MII DE LOCUITORI DIN SATELE LEBEDENCO, HUTULU ȘI URSOAIA VOR AVEA ACCES LA APĂ POTABILĂ

Lucrările de construcție a rețelelor interioare de aprovizionare cu apă în comuna Lebedenco din raionul Cahul au fost finalizate. Totodată, 884 de gospodării individuale din localitățile Lebedenco, Hutulu și Ursoaia, care intră în componența acesteia, au fost conectate la apeductul nou-construit și, astfel, peste două mii de cetățeni vor putea beneficia, în curând, de apă potabilă de calitate.

Apeductul magistral Cahul-Lebedenco-Pelinei-Găvănoasa-Vulcănești-Alexandru Ioan Cuza, construcția căruia a fost executată, deocamdată, parțial, începând de la Cahul până la Lebedenco, și rețelele interioare din cele trei localități ale comunei Lebedenco, au fost edificate în cadrul unui proiect major de infrastructură, aflat în derulare la nivel de țară, cu o valoare totală de circa 43 mln. de euro.

Esre vorba de proiectul "Construcția infrastructurii de Aprovizionare cu Apă și Canalizare, precum și de Eficiență Energetică în clădirile publice", finanțat de Uniunea Europeană, care include mai multe măsuri investiționale, aflate în proces de implementare în sudul țării.

Proiectul dat este realizat în cooperare cu proiectul „Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova”, implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) în parteneriat cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și sprijinit financiar de Ministerul German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), Guvernul Suediei, Guvernul României și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC).

Măsura investițională "Construcția apeductului magistral Cahul -Lebedenco - Pelinei - Găvănoasa - Vulcănești (satele) - Alexandru Ioan Cuza și a rețelelor interioare a satelor Lebedenco, Hutulu, Ursoaia, Pelinei, Sătuc, Găvănoasa, Vladimirovca și Nicolaevca. Etapa I" a fost implementată de

către Agenția de Dezvoltare Regională (ADR) Sud în comun cu Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ).

Suportul financiar pentru realizarea acestei măsuri investiționale, în valoare de circa 58 mln. de lei, a fost acordat de Guvernul Elveției, prin intermediul GIZ. Totodată, comunitățile beneficiare au cofinanțat lucrările de construcție a rețelelor interioare de apeduct, participând cu o contribuție proprie de circa 1,7 mln. lei.

În cadrul primei etape a proiectului dat au fost construiți 11, 074 km de apeduct magistral de la Cahul până în comuna Lebedenco și 25,2 km de rețele interioare de distribuție a ape potabile în satele Hutulu, Ursoaia și Lebedenco, edificate două rezervoare de apă supraterane cu o capacitate de 800 m3 și patru rezervoare cu o capacitate de 50 m3 fiecare, și realizate 884 de conectări ale gospodăriilor individuale, instituțiilor publice și agenților economici la apeductul nou-construit.

În timpul apropiat, urmează să aibă loc recepția la terminarea lucrărilor și recepția finală a lucrărilor executate la etapa I-a în cadrul proiectului "Construcția apeductului magistral Cahul-Lebedenco-Pelinei-Găvănoasa-Vulcănești-Alexandru Ioan Cuza și a rețelelor interioare în satele Lebedenco, Hutulu, Ursoaia, Pelinei, Sătuc, Găvănoasa, Vladimirovca și Nicolaevca". După care, se va efectua transmiterea costurilor investiționale formate către beneficiari și livrarea apei potabile către cei circa 2665 de locuitori ai satelor Lebedenco, Hutulu și Ursoaia, care au obținut acces la infrastructură de alimentare cu apă modernă.

Etapa a II-a a proiectului "Construcția apeductului magistral Cahul -Lebedenco - Pelinei - Găvănoasa - Vulcănești (satele) - Alexandru Ioan Cuza și a rețelelor interioare a satelor Lebedenco, Hutulu, Ursoaia, Pelinei, Sătuc, Găvănoasa, Vladimirovca și Nicolaevca", care se află actualmente la faza de proiectare, prevede extinderea apeductului magistral până la localitatea Alexandru Ioan Cuza și construcția rețelelor interioare pe o lungime de 60 km în comunele Pelinei și Găvănoasa.

Ca rezultat al implementării etapei a doua a proiectului dat, alte 8 localități, cu un număr total de circa 23768 de locuitori, urmează să capete acces la servicii îmbunătățite de aprovizionare cu apă potabilă. Este vorba de satele Pelinei, Sătuc, Alexanderfeld, Găvănoasa, Alexanderfeld, Vladimirovca, Nicolaevca, Alexandru Ioan Cuza din raionul Cahul și orașul Vulcănești.

Proiectul sus-menționat vine să contribuie la realizarea inițiativei de dezvoltare a sectorului aprovizionării cu apă și canalizare și continuarea implementării Strategiei de Dezvoltare Social-Economică a raionului Cahul, componenta aprovizionare cu apă și canalizare.

Este de menționat că măsura investițională "Construcția apeductului magistral Cahul -Lebedenco - Pelinei - Găvănoasa - Vulcănești (satele) - Alexandru Ioan Cuza și a rețelelor interioare a satelor Lebedenco, Hutulu, Ursoaia, Pelinei, Sătuc, Găvănoasa, Vladimirovca și Nicolaevca" este finanțată de Uniunea Europeană în cooperare cu proiectul „Modernizarea Serviciilor Publice Locale în Republica Moldova”, care este implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) în parteneriat cu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și sprijinit financiar de Ministerul German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), Guvernul Suediei, Guvernul României și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC).

Sursa: adrsud.md

SISTEMUL DE REVITALIZARE URBANĂ A ORAȘELOR DIN POLONIA, EXEMPLU PENTRU REPUBLICA MOLDOVA

Responsabili de revitalizarea urbană din Soroca, Drochia, Ialoveni și Ceadâr-Lunga, precum și reprezentanți ai Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, ai Agențiilor de Dezvoltare Regională Nord, Centru, Sud și Găgăuzia și ai Solidarity Fund PL în Moldova au participat, în perioada 1-10 iulie a.c., la un stagiu privind revitalizarea urbană în Polonia.

Grupați în trei echipe, cei 11 participanți din Republica Moldova la stagiile din Polonia și-au împărtășit, timp de o săptămână, experiența privind revitalizarea urbană și s-au inspirat de la practicile de succes în domeniu implementate în orașele Dobięgniew, Grajewo și Elk, unde s-au întâlnit cu autorități publice locale și reprezentanți ai diferitor instituții. În cadrul stagiilor, reprezentanții țării noastre au discutat cu autoritățile locale din cele trei orașe poloneze despre un șir de soluții eficiente privind administrarea orașelor și implementarea politicii urbane și revitalizării urbane. Totodată, participanții la stagii au vizitat zonele de revitalizare urbană din orașele Dobięgniew, Grajewo, Elk și Varșovia, unde s-au documentat despre investițiile atrase și proiectele implementate.

Ulterior, la Varșovia, în incinta Ministerului Investițiilor și Dezvoltării al Republicii Polone, stagiarii au fost informați despre rolul autorităților centrale și regionale în sistemul de revitalizare, precum și despre stadiul punerii în aplicare a revitalizării urbane în Polonia. Programul stagiilor pentru reprezentanții orașelor moldovenești s-a încheiat cu un șir de ateliere de lucru în cadrul cărora au fost abordate un șir de practici de succes și provocări privind revitalizarea orașelor din Polonia. În context, au fost trase mai multe concluzii utile pentru sistemul de revitalizare din Republica Moldova.

Stagiile pentru reprezentanții țării noastre au fost organizate de Ministerul Investițiilor și Dezvoltării al Republicii Polone cu suportul Polish Aid în cadrul proiectului [„Suport pentru administrația Republicii Moldova în implementarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016-2020 prin dezvoltarea urbană integrată și sustenabilă”](#).

Sursa: adrcentru.md

USAID VA OFERI ÎN CONTINUARE ASISTENȚĂ TEHNICĂ ȚĂRII NOASTRE

Guvernul Statelor Unite ale Americii, acționând prin Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), va oferi în continuare asistență tehnică, prin implementarea diverselor proiecte de asigurare a dezvoltării durabile a Republicii Moldova.

Subiectul oportunităților asistenței tehnice oferite de USAID, a fost discutat, luni, 8 iulie 2019, de Ministrul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Georgeta MINCU împreună cu Excelența Sa, Ambasadorul SUA în Republica Moldova, Derek J. Hogan și Adjunctul Administratorului Biroului USAID pentru Europa și Eurasia, Brock Bierman.

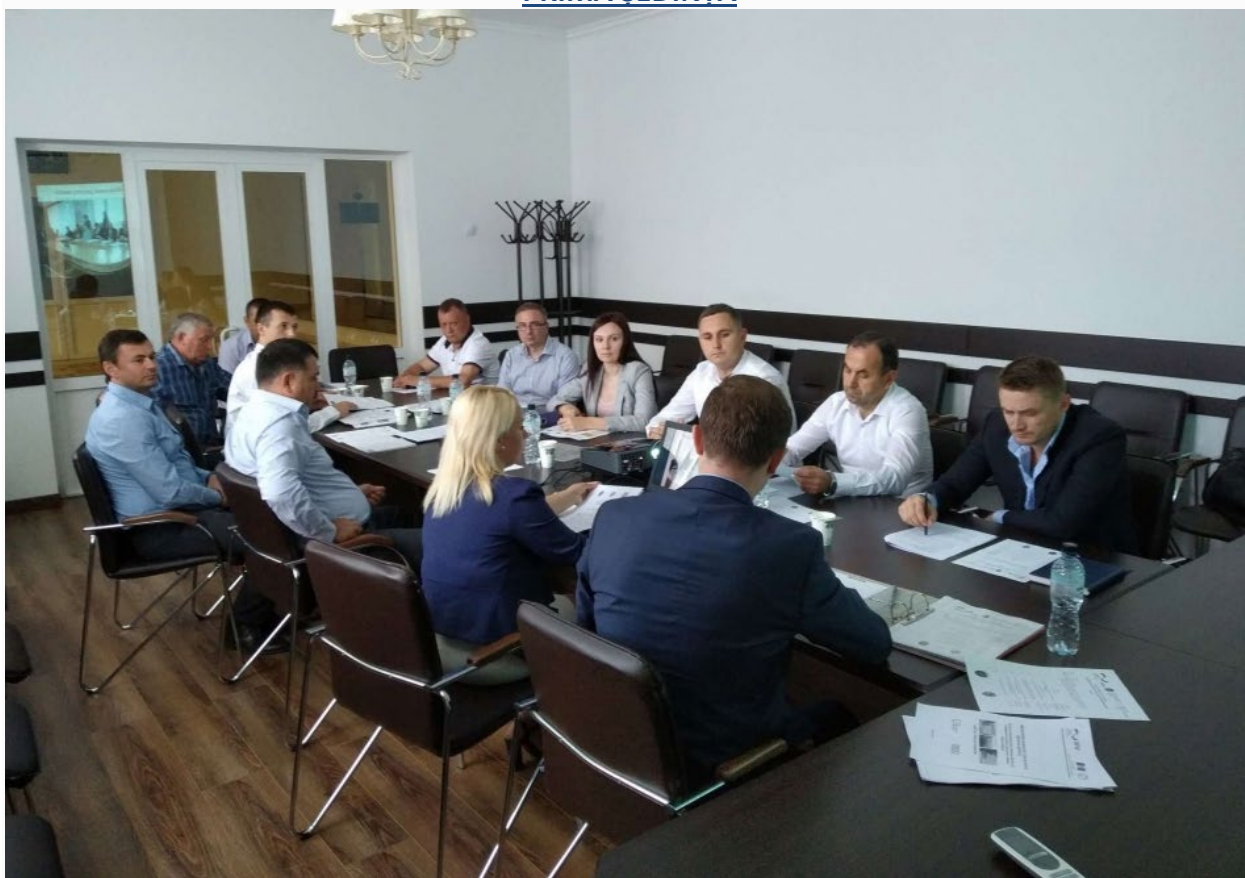
Oficialii au discutat despre asistența SUA oferită țării noastre și au punctat necesitatea dinamizării dialogului moldo-american pentru o valorificare eficientă a sprijinului acordat și consolidarea capacităților instituționale.

"Contăm în continuare pe sprijinul și asistența tehnică oferită de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) pentru consolidarea capacităților instituționale, valorificarea parcursului european și implementarea reformelor democratice", a subliniat Ministrul Georgeta MINCU.

La rândul său Adjunctul Administratorului Biroului USAID pentru Europa și Eurasia, Brock Bierman, a apreciat relațiile bilaterale dintre Republica Moldova și SUA și și-a exprimat disponibilitatea de a extinde domeniile de cooperare și a implementa proiecte comune.

Sursa: adrsud.md

MEMBRII COMITETULUI DE SUPRAVEGHERE CONSTITUIT ÎN CADRUL PROIECTULUI „ÎMBUNĂȚĂTIREA INFRASTRUCTURII DE APĂ ÎN MOLDOVA CENTRALĂ” S-AU ÎNTRUNIT ÎN PRIMA ȘEDINȚĂ

În cadrul proiectului „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală” astăzi, 12 iulie, la Strășeni, a fost organizată prima ședință a comitetului de supraveghere, constituit pentru buna monitorizare și evaluare a tuturor activităților ce se desfășoară în procesul de inițiere și implementare a proiectului.

Obiectivul principal al ședinței a fost prezentarea și aprobarea regulamentului de care se vor ghida toți membrii comitetului pînă la finalizarea proiectului cît și numirea președintelui. Comitetul de supraveghere este constituit din membrii din cadrul APL de nivelul I și II din raioanele Strășeni și Călărași, MADRM, Ministerul Finanțelor, ADR Centru, KfW, Apă Canal Chișinău cît și reprezentanții instituțiilor municipale de aprovizionare cu apă, ce au atribuții de examinare, coordonare și aprobare a tuturor deciziilor relevante din cadrul proiectului.

Deasemenea, în cadrul ședinței, a fost prezentat progresul proiectului realizat pe perioada anului 2019. ADR Centru în calitate de unitate de implementare a acestui proiect a asigurat în această perioadă semnarea a două acorduri semnificative întru inițierea proiectului: acordul financiar semnat între ADR Centru, Ministerul Finanțelor și KfW ce garantează finanțarea sub formă de grant în valoare de 15 000 000 euro de către Guvernul German și acordul de cooperare semnat la nivel național între principalii actori implicați în proiect.

În scurt timp urmează contractarea companiei ce va elabora proiectul tehnic al lucrărilor propuse și va oferi consultanță pentru echipa de implementare a proiectului.

Proiectului „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală” presupune construcția magistralei Chișinău - Strășeni - Călărași cu o lungime de aproximativ 53 km cât și reabilitarea rețelei în orașele Strășeni și Călărași, asigurând în primă fază aprovizionarea cu apă potabilă de calitate a 30000 de locuitori din regiunea centru a Republicii Moldova.

Sursa: adrcentru.md